

Boktorren

Tekst: Jan Jaap Boehlé

In de tuin kun je allerlei kevers aantreffen. De groep van de boktorren is vrij goed herkenbaar. Het zijn langgerekte, stevige en fraai getekende kevers met meestal lange, karakteristieke voelsprietten. Bij sommige soorten zijn die voelsprietten langer dan het lijf van de boktor en ook nog eens gebogen. Met wat fantasie kun je er de hoorn van een bok in zien. Overigens zijn de sprietten niet bij alle soorten zo 'bokkig'.

Boktorren hebben een negatief imago omdat ze schadelijk zouden zijn. Deels klopt dat ook wel.

Het zijn de larven die schade aan kunnen richten door gangen in hout te knagen. Denk aan de huisboktor, de larve kan wel 10 jaar worden en knaagt in die tijd heel wat hout weg. Vooral in oude gebouwen moet zij bestreden worden. De volwassen kevers eten geen hout maar leven voornamelijk van boomsappen, bloemen en nectar. De soorten die ik hier voor de tuin noem zijn onschuldig, vallen op door hun fraaie tekening en zijn van mei tot augustus-september aanwezig, dus geniet van ze.

De rode smalbok kom je in vrijwel alle bloemrijke natuurlijke tuinen tegen. Ze zijn 1 à 2 cm groot en



Wespenbok (Foto: Jan Jaap Boehlé)

hebben geelbruine dekschilden. Ze zitten op bloemen, bij voorkeur op schermbloemen. Op en tussen de bloemen vindt ook de paring plaats. Hierbij valt direct op dat de mannetjes veel kleiner zijn dan de vrouwtjes. De eitjes worden bij voorkeur gelegd op oude dennenbomen, dode bomen en stobben. De larven knagen gangen in het afstervende hout en verpoppen zich pas na jaren aan het eind van een vraatgang. Nog niet zo heel lang terug stonden ze te boek als schadelijk. Dit was in de tijd van de houten telegraafpalen. Deze werden aangezien voor dode bomen en er werden dus eitjes in gelegd. Daar telegraafpalen nuttig waren voor mensen vond men de

kever schadelijk. Tegenwoordig zijn telegraafpalen verdwenen of van metaal en is het probleem dus opgelost.

Zelf heb ik ooit oude spoorbielzen hergebruikt in de tuin. Op een gegeven ogenblik zaten er kleine ronde gaatjes in, daaruit kwamen in de zomer plotseling jonge smalboktorren tevoorschijn. Dit heeft een flink aantal jaren geduurd. Uiteindelijk maakten veldwespen (ook prima mee te leven) nog gebruik van de ontstane ruimte binnenin de biels, voordat de boel uiteindelijk in elkaar zakte. De gangen die door de boktorlarven zijn gemaakt worden vaak hergebruikt door andere insecten.



ten, bijvoorbeeld door wilde bijen, om eieren in te leggen. Zo ontstaat er een natuurlijk bijenhotel.

Een andere boktor die ik eigenlijk altijd wel tussen de planten zie is de gevlekte smalbok. Afgezien van het gele dekschild met zijn variabele, zwarte vlek- of streeptekening zijn ze te herkennen aan de voelsprietten die geel-zwart geringd zijn. Ze zijn een centimeter groot. Je moet er iets meer moeite voor doen om ze te observeren. Ze vliegen onrustig door de beplanting en het duurt vaak even voor ze gaan zitten, maar ze zijn prachtig en daardoor ook fotogeniek. De larve leeft bij voorkeur in loofhoutstobben.

De distelbok is iets minder opvallend maar toch makkelijk waarneembaar. Opvallend zijn de geelbruine lengtestrepen op kop en kopschild. Het dekschild is mooi grijs en geel gevlekt. De voelsprietten, even lang als het lichaam, zijn zwartgrijs geringd. De larve leeft o.a. in de stengels van distels, bereklauw, engelwortel en zonnebloemen. Je vindt ze langs heester- en bomenaanplant op vochtige grond. De meeste kans maak je 's ochtends of na een bui als ze op zitten te warmen op een blad of tegen een stam.

De kleine wespenbok doet zijn naam eer aan. Het dofzwarte

dekschild met zijn gele lijnen doet wel wat aan een wesp denken. Dit wordt mimicry genoemd en brengt vogels in de waan dat ze met een wesp te maken hebben waardoor ze hem links laten liggen. De kever versterkt de illusie door het gedrag van een wesp ook nog eens te imiteren en vliegt onrustig, net als een wesp, heen en weer. Door dit gedrag zijn ze wat moeilijk te benaderen maar soms heb je geluk. Het schijnt een warmteminnende soort te zijn. In Groningen heb ik haar diverse keren gezien, maar niet erg vaak. De laatste jaren waren de voorjaren vaak koud, vandaar misschien. Op warme dagen is ze langs bosranden en -paden vaak tussen en op de bloemen te vinden. De larven ontwikkelen zich in dode beuken-takken en in andere soorten dood loofhout.

Dus als het kan, laat dood hout en stobben staan, plaats hier en daar een onbehandelde paal en zorg voor luwte en veel bloemen, vooral schermbloemen. Mocht er ooit een boom omgezaagd moeten worden, laat dan een flink stuk van de stam staan. Daarmee maak je plek voor boktorren die op hun beurt weer voor natuurlijke nestelgelegenheid zorgen waar andere insecten graag gebruik van maken.